

Total number of pages-12

B17-SX (E)
EN/AS/BN

Subject Code : 27

2017

SANSKRIT (E)

Full Marks : 100
Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Available on
Google Play

Download Now!

SEBA/HSLC
গুৰু
প্ৰশ্ন কাকত

HSLC Question Paper

BELLAL HOSSAIN MONDAL®

Contd.

1. Translate the following passages :

4×4=16

তলৰ অনুচ্ছেদ কেইটা অনুবাদ কৰা :

নিম্নলিখিত অনুচ্ছেদগুলো অনুবাদ কৰো :

- (a) अस्ति वाराणस्यां कर्पूरपटको नाम रजकः। स चैकदा सपरिवारो नैशभोजनं समाप्य निर्भरं प्रसुप्तः। तदनन्तरं तद्गृहद्रव्याणि हर्तुं चौरः प्रविष्टः। तस्य प्रांगणे गर्दभो बद्धस्तिष्ठति। कुक्कुरश्चोपविष्टोऽस्ति।

Or / নাহিবা / অথবা

इत्युक्त्वातीव चीत्कारं कृतवान्। ततः स रजकस्तेन चीत्कारेण प्रबुद्धो निद्राभङ्गकोपादुत्थाय गर्दभं लगुडेन ताडयामास। तेनासौ पञ्चत्वमगमत्।

- (b) तन्मूलेन कश्चन शफरशावः कपालं प्रविष्टः। तदारभ्य राज्ञः कपाले वेदना जाता। ततः तत्रत्यैः भिषग्वरैः सम्यग् विचिकित्सिता अपि न शान्ता। एवमतीते संवत्सरेऽपि काले न केनापि निवारितः तस्य रोगः।

Or / নাহিবা / অথবা

तौ राजानं मोहचूर्णेन मोहयित्वा शिरः कपालमादाय तत्करोटिकापुटे स्थितं शफरं गृहीत्वा कस्मिंश्चिद् भाजने निक्षिप्तवन्तौ। ततः सन्धानकरण्या कपालं यथावत् कृत्वा सञ्जीविन्या च तं जीवयित्वा तस्मै तद् दर्शयामास।

- (c) भारतगौरवस्य कविकुलगुरोः कालिदासस्य नाम निखिले साहित्यसंसारे सुपरिचितम् अस्ति। अस्य महाकवेः कीर्तिराशिः देशदेशान्तरे प्रसृता। परन्तु कविकालिदासः कदा कुत्र कं वंशं स्थलविशेषं च समलंकृतवान् इति अस्मिन् विषये विसम्वादः अस्ति।

Or / নাহিবা / অথবা

रघुवंशमहाकाव्यं महाकवेः अनुपमा कृतिरस्ति। एकोनविंशतिसर्गात्मके अस्मिन् महाकाव्ये दिलीपादारभ्य अग्निवर्णपर्यन्तानां इक्ष्वाकुवंशीयानां नृपतीनां वर्णनं प्राप्यते। कुमारसम्भवमहाकाव्ये कार्तिकेयजन्मवर्णनम् उपलभ्यते।

- (d) महापुरुषः शंकरदेवः एकशरण-हरि-नाम-धर्मस्य प्रवर्तकः आसीत्। तस्य मते एकस्यैव भगवतः श्रीकृष्णस्य शरणं ग्राह्यम्। स भगवान् अस्ति कृष्णः। कृष्णस्तु भगवान् स्वयम्।

Or / নাইবা / অথবা

ধর্মপ্রচারস্য মাধ্যমরূপেণ তেন অনেকানি বরগীতানি অঙ্কীয়ানাটকানি চ রচিতানি।
অঙ্কীয়ানাটকানাং মধ্যে 'রুক্মিণী-হরণম্', 'পারিজাত-হরণম্', 'চিহ্নযাত্রা' ইতি
এতানি প্রসিদ্ধানি সন্তি।

2. Explain the following verses with reference to the context :
5×2=10

প্রসঙ্গ-সঙ্গতি দেখুৱাই তলৰ শ্লোককেইটাৰ ব্যাখ্যা কৰাঁ :

প্রসঙ্গ-সঙ্গতি দেখিয়ে নিম্নলিখিত শ্লোকগুলো ব্যাখ্যা কৰো :

(a) नापृष्टः कस्यचिद् ब्रूयान्न चान्यायेन पृच्छतः।
जानन्नपि हि मेधावी जडवल्लोक आचरेत्॥

Or / নাইবা / অথবা

सत्यं ब्रूयात्प्रियं ब्रूयान्न ब्रूयात् सत्यमप्रियम्।
प्रियं च नानृतं ब्रूयादेष धर्मः सनातनः॥

(b) यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः।
स यत् प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते॥

Or / নাইবা / অথবা

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि॥

3. Elucidate the idea of the following :
4×2=8

তলত দিয়াবোৰৰ ভাৱ বহনাই লিখাঁ :

নিম্নলিখিত বাক্যৰ ভাৱ বিস্তৃতভাৱে লেখো :

(a) सार्थः प्रवसतो मित्रं भार्या मित्रं गृहे सतः।

Or / নাইবা / অথবা

लाभानां श्रेय आरोग्यं सुखानां तुष्टिरुत्तमा।

(b) कुराजान्तानि राष्ट्राणि कुकर्मान्तं यशो नृणाम्।

Or / নাইবা / অথবা

दुष्टे दुष्टं समाचरेत्।

4. Answer the following questions :

4×3=12

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখাঁ :

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলোর উত্তর লেখো :

(a) Answer the following questions in Sanskrit :

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ সংস্কৃতত লিখাঁ :

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলোর উত্তর সংস্কৃততে লেখো :

(क) लक्ष्मणः भरतं विलोक्य केन कारणेन भ्रान्तः भवति?

(ख) भरतस्य स्वागतार्थं का गच्छति?

(ग) भरतः कुत्र स्थातुम् इच्छति?

(घ) भरतः केन सह वनं जगाम?

(b) Who is the author of the lesson 'प्रसरतु सुरभारती'? Write briefly about him.

'प्रसरतु सुरभारती' পাঠটিৰ লেখক কোন? তেখেতৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখাঁ।

'প্রसरतु सुरभारती' পাঠটিৰ লেখক কে? তাঁৰ সম্পৰ্কে সংক্ষেপে লেখ।

(c) Name two नाटक्स and two खण्डकाव्यस written by Kalidasa.

কালিদাসে বচনা কৰা দুখন নাটক আৰু দুখন খণ্ডকাব্যৰ নাম লিখা।

কালিদাসেৰ রচনা কৰা দুইটি নাটক এবং দুইটি খণ্ডকাব্যের নাম লেখো।

5. (a) Answer the following questions :

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখাঁ :

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলোর উত্তর লেখো :

(i) 'चत्वारि तस्य वर्द्धन्ते'

— What are the four things (चत्वारि) referred to here?

2

ইয়াত উল্লেখ কৰা চাৰিটা বস্তু কি কি?

এখানে উল্লেখ কৰা চাৰটি বস্তু কি কি?

- (ii) 'भो, युथाधिप, किमिति चिरायते मे जनः।' 2
Who is the speaker of this line? Whom did the speaker say this?

এই কথাষাৰিৰ বক্তা কোন? বক্তাই কাক এই কথা কৈছিল?
এই কথাগুলোর বক্তা কে? বক্তা কাকে এই কথা বলেছিলেন?

- (iii) Give Sanskrit equivalents of the following : (any two) 2

তলৰ যি কোনো দুটাৰ সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ লিখাঁ :
নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ লেখো :
বীণামুনি ; সুরনাথ ; অনৃতম্ ; নিকेतনম্।

- (iv) Fill in the blanks : 2
খালী ঠাই পূৰণ কৰাঁ :
শূন্যস্থান পূৰ্ণ কৰো :
প্ৰমুখপূজিত
দক্ষপত্ৰ চৰিত্চাৰিণী।

- (v) Where was श्रीमन्तशंकरदेव born? Write the name of a Sanskrit book written by him. 2
শ্ৰীমন্তশংকৰদেৱৰ জন্ম ক'ত হৈছিল? তেওঁ সংস্কৃত ভাষাত লিখা গ্ৰন্থ এখনৰ নাম লিখাঁ।
শ্ৰীমন্তশংকৰদেৱৰ জন্ম কোথায় হয়েছিল? তাঁর সংস্কৃত ভাষায় লেখা একটি গ্রন্থের নাম লেখো।

- (b) (i) Who is the "गुरु" of all? 1
সকলোৰে গুৰু কোন?
সবার গুরু কে?

- (ii) Give one Sanskrit equivalent of the word "महानस". 1

"महानस" শব্দৰ এটি সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ দিয়া।

"महानस" শব্দৰ এটি সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ দাও।

(iii) Who composed the "পঞ্চতন্ত্র"?

1

'পঞ্চতন্ত্র' কোনে রচনা কৰিছিল?

"পঞ্চতন্ত্র" কে রচনা করেছিলেন?

(iv) Who is said to be a bad servant and a bad friend?

1

বেয়া ভৃত্য আৰু বেয়া বন্ধু কোন?

খারাপ ভৃত্য এবং খারাপ বন্ধু কে?

(v) 'श्रीमद्भगवद्गीता' is a part of the 'भीष्मपर्व' of the Mahabharata.

— Write 'Yes' or 'No'.

1

'श्रीमद्भगवद्गीता' महाभारतৰ 'भीष्मপৰ্ব'ৰ অংশবিশেষ।

'হয়' নে 'নহয়' লিখাঁ।

'श्रीमद्भगवद्गीता' महाभारतের 'भीष्मপৰ্ব'ৰ অংশবিশেষ।

'হ্যাঁ' অথবা 'না' লেখো।

(vi) "पादोपभुक्ते तव पादुके मे प्रयच्छ"

Who is referred to as "तव" here?

ইয়াত 'তব' শব্দটোৱে কাক বুজাইছে?

এখানে 'তব' শব্দটি কাকে বোঝাচ্ছে?

(vii) Write the word opposite in meaning of 'कृतघ्न'.

'कृतघ्न' পদৰ বিপৰীত অর্থ বুজোৱা শব্দ লিখাঁ।

'कृतघ्न' পদের বিপৰীত অর্থ বুঝিয়ে শব্দ লেখো।

(viii) Who is the friend of a patient?

বেমাৰী মানুহৰ মিত্ৰ কোন?

অসুস্থ মানুহৰ মিত্ৰ কে?

BELLAL HOSSAIN MONDAL

(ix) 'মহাপুরুষ: শ্রীমন্তশংকরদেব:' was not the son of খেরসূতী.

Write 'yes' or 'no'.

মহাপুরুষ শ্রীমন্তশংকরদেব খেরসূতীর পুত্র নাছিল।

'হয়' নে 'নহয়' লিখ।

মহাপুরুষ শ্রীমন্তশংকরদেব খেরসূতীর পুত্র ছিলেন না।

'হ্যাঁ' অথবা 'না' লেখো।

6. (a) Account for the case-ending in **any two** of the following :

2×2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ কাৰক বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰা :
নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ কাৰক বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰো :

লগুডেন in Q. No. 1 (a) or

[1 নং (a) নাইবা প্রশ্নত]

[1 নং (a) অথবা প্রশ্নে]

বংশম্ in Q. No. 1 (c)

[1 নং (c) প্রশ্নত]

[1 নং (c) প্রশ্নে]

মাধ্যমরূপেণ in Q. No. 1 (d) or

[1 নং (d) নাইবা প্রশ্নত]

[1 নং (d) অথবা প্রশ্নে]

কর্মणि in Q. No. 2 (b) or

[2 নং (b) নাইবা প্রশ্নত]

[2 নং (b) অথবা প্রশ্নে]

BELLAL HOSSAIN MONDAL

(b) Derive **any two** of the following :

2×2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰা :
নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰো :

প্রবিষ্ট: in Q. No. 1 (a)

[1 নং (a) প্রশ্নত]

[1 নং (a) প্রশ্নে]

গৃহীত্বা in Q. No. 1 (b) or

[1 নং (b) নাইবা প্রশ্নত]

[1 নং (b) অথবা প্রশ্নে]

ব্রূয়াৎ in Q. No. 2 (a) or

[2 নং (a) নাইবা প্রশ্নত]

[2 নং (a) অথবা প্রশ্নে]

অনুবর্ত্তি in Q. No. 2 (b)

[2 নং (b) প্রশ্নত]

[2 নং (b) প্রশ্নে]

7. (a) Decline **any two** of the following :

1½×2=3

তলৰ যি কোনো দুটাৰ শব্দৰূপ লিখা :
নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ শব্দৰূপ লেখো :

লতা in চতুৰ্থী dual

(চতুৰ্থীৰ দ্বিবচনত)

(চতুৰ্থীৰ দ্বিবচনে)

সখি in তৃতীয়া singular

(তৃতীয়াৰ একবচনত)

(তৃতীয়াৰ একবচনে)

BELLAL HOSSAIN MONDAL

পুস্তক in ষষ্ঠী plural

(ষষ্ঠীর বহুবচনত)

(ষষ্ঠীর বহুবচনে)

তদ্ (পুং) in দ্বিতীয়া dual

(দ্বিতীয়ার দ্বিবচনত)

(দ্বিতীয়ার দ্বিবচনে)

(b) Conjugate **any two** of the following :

1½×2=3

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ধাতুৰূপ লিখাঁ :

নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ ধাতুৰূপ লেখো :

√গ্রহ in লোট্ .(পরস্মৈপদ) হি

[লোট্ (পরস্মৈপদ) বিভক্তির হি]

[লোট্ (পরস্মৈপদ) বিভক্তির হি]

√মৃ in লঙ্ দ

(লঙ্ বিভক্তির দ)

(লঙ্ বিভক্তির দ)

√অদ্ in বিধিলিঙ্ যুস্

(বিধিলিঙ্ বিভক্তির যুস্)

(বিধিলিঙ্ বিভক্তির যুস্)

√শক্ in লৃট্ স্যতি

(লৃট্ বিভক্তির স্যতি)

(লৃট্ বিভক্তির স্যতি)

BELLAL HOSSAIN MONDAL

(c) Name and expound **any two** of the following :

2×2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ ব্যাসবাক্য লিখি সমাসৰ নাম লিখাঁ :

নীচের যে কোনো দুইটিৰ ব্যাসবাক্য লিখে সমাসের নাম লেখো :

निर्विघ्नम् ; राजपुत्रः ; अहोरात्रः ; दशाननः ।

(d) Change the voice in **any one** of the following :

2

তলৰ যি কোনো এটাৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰা :

নিম্নলিখিত যে কোনো একটীৰ বাচ্য পৰিবৰ্তন কৰো :

- (i) নরः वृक्षं छिनत्ति।
- (ii) बालकेन पठितम्।
- (iii) त्वं विद्यालयं गच्छ।

(e) What do you mean by कारक? Why is सम्बन्ध पद not a कारक?

$1\frac{1}{2} \times 2 = 3$

কাৰক বুলিলে কি বুজা? সম্বন্ধপদ কিয় কাৰক নহয়?

কাৰক বলতে কি বোঝা? সম্বন্ধপদ কেন कारक নয়?

Or / নাইবা / অথবা

Give examples, in suitable sentences, of **any two** of the following :

$1\frac{1}{2} \times 2 = 3$

উপযুক্ত বাক্যত তলৰ যি কোনো দুটাৰ উদাহৰণ দিয়া :

উপযুক্ত বাক্যতে নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ উদাহৰণ দাও :

- (i) अकथितं च
- (ii) धारेरुत्तमर्णः
- (iii) जनिकर्तुः प्रकृतिः
- (iv) यस्य च भावेन भावलक्षणम्

(f) Give the resultant forms of **any two** of the following :

$1 \times 2 = 2$

তলৰ যি কোনো দুটাৰ নিস্পন্ন ৰূপ লিখা :

নিম্নলিখিত যে কোনো দুইটিৰ নিস্পন্ন ৰূপ লেখ :

- (i) √हन् + णिच् + लट् ति
- (ii) √दा + णिच् + लट् ति
- (iii) √दृश् + सन् + लट् ति
- (iv) √पच् + सन् + लट् ति

BELLAL HOSSAIN MONDAL

8. Translate into Sanskrit **any four** of the following sentences :

2½×4=10

তলৰ যি কোনো চাৰিটা বাক্য সংস্কৃতলৈ অনুবাদ কৰা :

নিম্নলিখিত যে কোনো চাৰিটা বাক্য সংস্কৃতে অনুবাদ কৰো :

(a) Learning is the real beauty of man.

বিদ্যাই হৈছে মানুহৰ প্রকৃত সৌন্দৰ্য্য।

বিদ্যাই মানুহৰ প্রকৃত সৌন্দৰ্য্য।

(b) One should not do anything rashly.

হঠাতে কোনো কাম কৰা উচিত নহয়।

হঠাৎ কোনো কাজ কৰা উচিত নয়।

(c) Brave men are not afraid of death.

সাহসী মানুহে মৃত্যুলৈ ভয় নকৰে।

সাহসী মানুহ মৃত্যুকে ভয় পায় না।

(d) Do not be proud of your wealth.

ধনক লৈ গৰ্ব নকৰিবা।

ধন নিয়ে গৰ্ব কৰবে না।

(e) A friend in need is a friend indeed.

বিপদৰ বন্ধুৱেই প্রকৃত বন্ধু।

বিপদেৰ বন্ধুই প্রকৃত বন্ধু।

(f) When will you go home?

তুমি ঘৰলৈ কেতিয়া যাবা?

তুমি বাড়ী কখন যাবে?

BELLAL HOSSAIN MONDAL